

Socijalna Medicina

Nebojša Kavarić

nenok@t-com.me

*Ponašanje i
zdravlje*

PONAŠANJE I ZDRAVLJE

*Ponašanje
i zdravlje*

- Ponašanje predstavlja skup elementa koji kreiraju odnose, aktivnosti i postupanje svakog pojedinca, grupe ili populacije

PONAŠANJE U SKLADU SA ZDRAVLJEM

Ponašanje
i zdravlje

- predstavlja oblik ponašanja koji su motivisani i povezani sa pokušajima pojedinca ili zajednice da poboljšaju vlastito zdravlje, preveniraju pojavu bolesti, komplikacija oboljenja, te utiču na dijagnostiku i liječenje bolest ili spriječavanje smrti.

FORME PONAŠANJA U SKLADU SA ZDRAVLJEM

Ponašanje
i zdravlje

- **Pozitivno zdravstveno ponašanje –zdrav životni stil**
- **Preventivno zdravstveno ponašanje**
- **Bolesničko ponašanje ili ponašanje pri traženju pomoći**
- **Ponašanje u ulozi bolesnika**
- **Korišćenje zdravstvene zaštite/usluga**

KATEGORIJE PONAŠANJA PREMA KASELU I KOBU

Ponašanje
i zdravlje

- **Zdravo ponašanje,**
- **Bolesno ponašanje,**
- **Ponašanje bolesne uloge**

DODATE KATEGORIJE PONAŠANJA (BARIĆ)

Ponašanje
i zdravlje

- **Koncept ponašanja pod rizikom,**
- **Ponašanje uzimanja rizika**

ZDRAVO PONAŠANJE

*Ponašanje
i zdravlje*

- Ponašanje zdrave osobe koja preuzima sve mjere i postupke (prihvata sve preporuke) u cilju očuvanja sopstvenog zdravlja.

BOLESNO PONAŠANJE

Ponašanje
i zdravlje

- Predstavlja ponašanje bolesne osobe koje preduzima sve mjere i postupke i prihvata sve preporuke kako bi ozdravila.

PONAŠANJE BOLESNE ULOGE

Ponašanje
i zdravlje

- Predstavlja ponašanje osobe koja sebe smatra bolesnom i sprovodi niz mjera i postupaka u cilju ozdravljenja, a da pri tome, ne postoji objektivni dokaz o poremećaju njegovog zdravlja.

PONAŠANJE POD RIZIKOM

Ponašanje
i zdravlje

- Ovaj oblik ponašanja označava ponašanje osobe koje je upoznata sa negativnim efektima određenig faktora rizika i nastoji da ih izbjegava.

PONAŠANJE UZIMANJA RIZIKA

Ponašanje
i zdravlje

- Predstavlja ponašanje osobe koja je upoznata sa negativnim efektima djelovanja nekih faktora rizika po zdravlje, ali svjesno se i dalje ponaša na određeni način koji podrazumijeva rizični uticaj po zdravlje nevedenih komponenti.

DETERMINANTE PONAŠANJA

Ponašanje
i zdravlje

- predstavljaju komponente koje utiču na formiranje ponašanja u skladu sa zdravljem i na modifikaciju već stečenog u novo, zdravlju prilagođenom ponašanju

PODJELA DETRMINANTI PONAŠANJA

Ponašanje
i zdravlje

- 1. PODJELA PREMA SZO
- 2. PODJELA PREMA TEJLORU

TEJLOROVA PODJELA DETERMINANTI PONAŠANJA

Ponašanje
i zdravlje

- **Socijalni faktori** (demografske i socioekonomske karakteristike, socijalna mreža i podrška, nivo stresa, rana socijalizacija, odnosno svi oni faktori koji potiču iz zajednice, a mogu da determinišu ponašanje),
- **Emocionalni faktori** (vjerovanje, vrijednosti, stavovi),
- **Kognitivni faktori** (informisanje i znanje),
- **Opaženi simptomi,**
- **Dostupnost zdravstvene službe**

SZO PODJELA DETERMINANTI PONAŠANJA

Ponašanje
i zdravlje

- **Misli i osjećaji**, koji se odnose na emocionalnu sferu ponašanja i vezane su za vrijednosti, vjerovanja i stav.
- **Uticaji ljudi koji su od značaja**, koji se odnose na prihvatljive oblike ponašanja, promovisane od strane osoba koje imaju uticaja na određene kategorije stanovništva.
- **Resursi** (novac, vrijeme, radna snaga), značano utiču na formiranje i modifikaciju ponašanja, jer utiču na mogućnosti prilagođavanja aktivnosti kojima se može uticati na ponašanje.

UTICAJ PONAŠANJA NA ZDRAVLJE

*Ponašanje
i zdravlje*

- PONAŠANJE JE VRLO ZNAČAJNA DETERMINANTA ZDRAVLJA, ODNOSNO FAKTOR RIZIKA ČIJI SE UTICAJ NA ZDRAVLJE MOŽE MODIFIKOVATI

ENGELOV PSIHOSOCIJALNI MODEL

Ponašanje
i zdravlje

- Polazi od pretpostavke da zdravlje mora sagledavati kroz interakciju bioloških, psiholoških i sociokulturalnih varijabli čovjeka, a **uticaj na zdravlje** podrazumijeva **voljne i nevoljne aktivnosti, uslovljene reflekse, navike, običaje, naučene odgovore, adaptaciju na promjene i slično.**

PONASANJE KAO DETRMINATA ZDRAVLJA

Ponašanje
i zdravlje

- U OKVIRU PONASANJA POSEBNO SE RAZMATRA UTICAJ STILA ZIVOTA NA ZDRAVLJE POPULACIJE.

STIL ŽIVOTA

Ponašanje
i zdravlje

- Predstavlja “opšti način života baziran na interakciji između uslova života u širem smislu i individualnih obrazaca ponašanja determinisanih sociokulturnim faktorima i ličnim karakteristikama”.

BOLESTI PONAŠANJA

Ponašanje
i zdravlje

- MEĐU BOLESTIMA PONAŠANJA POSEBNO SE ISTIČU BOLESTI ZAVISNOSTI

DEFINICIJA BOLESTI ZAVISNOSTI PREMA SZO

Ponašanje
i zdravlje

- **„Bolesti zavisnosti predstavljaju duševno, a ponekad i tjelesno stanje koje nastaje međudjelovanjem živog organizma i sredstva zavisnosti“.**

BOLESTI ZAVISNOSTI –JOŠ JEDNA DEFINICIJA

Ponašanje
i zdravlje

- Bolesti zavisnosti su “**patološke vezanosti pojedinca za neke psihoaktivne supstance koje dovode do psihičkih, fizičkih i socijalnih manifestacija uživaoca**”.

VRSTE ZAVISNOSTI OD DROGA

Ponašanje
i zdravlje

- FIZIČKA
- PSIHIČKA
- KOMBINOVANA

FIZIČKA ZAVISNOST

Ponašanje
i zdravlje

- Fizička zavisnost se razvija uslijed redovnog uzimanja dovoljne količine droge, uslijed čega dolazi do privikavanja organizma korisnika. Zbog toga, organizam na kraju počinje osjećati metaboličku glad, koja uporno traži dnevno namirivanje potreba.

PSIHIČKA ZAVISNOST

Ponašanje
i zdravlje

- Nastaje prilikom redovnog korišćenja psiho-aktivnih supstancija bez koje se zavisnik više uopšte ne želi susretati sa izazovima stvarnosti

TEORIJE O NASTANKU ZAVISNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

- **Teoriji naslijeđa (genetska)** – po kojoj bolest nastaje dominantno zbog naslijeđene sklonosti za pojavu oboljenja. Neki autori smatraju da se nasledjuje gen koji prenosi osobinu zavisnosti o drogama.

TEORIJE O NASTANKU ZAVISNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

- **Psihološkoj teoriji** – po kojoj postoje posebne psihološke karakteristike nekih osoba koje te osobe čine sklonijim za pojavu bolesti zavisnosti. Naime, ova teorija pojavu oboljenja objašnjava posebnostima neke ličnosti koja, zbog toga, specifično reaguje na takve supstancije.

TEORIJE O NASTANKU ZAVISNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

- **Sociološkoj teoriji** – po kojoj se bolest razvija zavisno od odnosa sredine prema korišćenju određene psiho-aktivne supstancije koja uzrokuje zavisnost. Po ovoj teoriji bolest se razvija u skladu sa odnopsom sredine prema toj pojavi.

OSNOVNE KOMPONENTE BOLESTI ZAVISNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

- IDENTIFIKOVANI KORISNIK
- PORODICE
- DOSTUPNOST PSIHO-AKTIVNE SUPSTANCIJE

IDENTIFIKOVANI PACIJENT

- Neke osobine korisnika koje mogu u njegovom ranom životnom dobu da signališu na mogućnost za razvoj bolesti zavisnosti, kao što su: nezrelost, neurotičnost ili depresivnost, ličnost impulsivnog karaktera, teška kontrola napetosti, ne podnošenje bola ili razočarenje, zavistnost od spoljnjih gratifikacija, sklonos narcizmu, često neusklađenog afektiviteta, kao i neke druge karakteristike ličnosti.

*Ponašanje
i zdravlje*

PORODICA

Ponašanje
i zdravlje

- U najvećem broju slučajeva porodice korisnika je, najčešće, **disfunkcionalna**, što se izražava poremećajima u komunikaciji, neadekvatnim emocijama i nesposobnostima za prevazilaženje kriznih situacija.
- Međutim, činjenica je da striktnih pravila nema.

DOSTUPNOST PSIHOAKTIVNE SUPSTANCE

- Iskustva pokazuju da neograničavanje i nekontrola upotrebe psiho-aktivne supstance i lako snabdijevanje njome, značajno doprinosi povećanju inteziteta korišćenja određenih psiho-aktivnih supstanci.
- Potvrdu ovom stavu pružaju primjeri lake dostupnosti duvanskih proizvoda i alkohola, čija je upotreba jako rasprostranjena u većini populacija.

*Ponašanje
i zdravlje*

RAZVOJ BOLESTI ZAVISNOSTI

*Ponašanje
i zdravlje*

- Bolesti zavisnosti se razvijaju kroz četiri osnovne faze, a svaka od njih uključuje veći broj promjena u svim sferama korisnika.

I FAZA RAZVOJA BOLESTI ZAVISNOSTO

*Ponašanje
i zdravlje*

- EKSPERIMENTALNA FAZA

II FAZA RAZVOJA BOLESTI ZAVISNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

- KARAKTERISANA JE UČESTALOM UPOTREBOM PSIHO-AKTIVNIH SUPSTANCIJA

III FAZA RAZVOJA BOLESTI ZAVISNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

- RAZVOJ ZAVISNOSTI – OSJEĆANJE JAKE ŽUDNJE ZA KONKRETNOM PSIHO-AKTIVNOM SUPSTANCIJOM

IV FAZA RAZVOJA BOLESTI ZAVISNOSTI

- Izražena jaka zavisnost-razvijena bolest

V FAZA RAZVOJA BOLESTI ZAVISNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

- APSOLUTNA ZAVISNOST OD DROGA

PODJELA SREDSTAVA ZAVISNOSTI

*Ponašanje
i zdravlje*

Proizvodnja i korišćenje psihoaktivnih supstanci mogu biti društveno dozvoljeni - LEGALNI, ali i ILEGALNI i zakonom sankcionisani. Postoji podjela sredstva zavisnosti prema tome da li se mogu slobodno naći na tržištu ili ne.

PODJELA SREDSTAVA ZAVISNOSTI

- medikamente: analgetici, sedativi i sl,
- alkohol, kafa i duvan - čija je upotreba raširena i društveno dozvoljena,
- droge čije je korišćenje nezakonito i društveno neprihvaćeno.

*Ponašanje
i zdravlje*

PODJELA SREDSTAVA ZAVISNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

Psihoaktivne supstance svrstavaju se, takodje, u tri velike grupe, zavisno od njihovog dejstva na mozak i nervni sistem.

- 1. DEPRESORI
- 2. STIMULANSI
- 3. HALUCINOGENI

DEPRESORI

- Depresori - alkohol, sedativi i opijati deluju na mozak tako da dovode do pospanosti, globalnog usporavanja psihomotornih aktivnosti, opuštenosti, osećaja smirenosti, a takodje i snižavaju aktivnosti vitalnih centara za rad srca i disanja.

*Ponašanje
i zdravlje*

STIMULANSI

*Ponašanje
i zdravlje*

- Stimulansi - kokain, krek, amfetamini, ekstazi, kanabis, deluju stimulativno na psihomotornu aktivnost, daju osećaj povećane snage, sreće, samopouzdanja, osećaj gubitka zamora, odsustva straha, ubrzavaju rad srca, podižu krvni pritisak.

HALUCINOGENI

Ponašanje
i zdravlje

- Halucinogeni - LSD, meskalin, pejotl i različiti sintetski proizvodi, dovode do stanja izmenjenog opažanja sa pojavom halucinacija, promenjenog osećaja za vreme, prostor, kao i promenjenog doživljaja sebe i okoline.

PUŠENJE KAO BOLEST ZAVISNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

- Deseta revizija Medjunarodne klasifikacije bolesti i pridruženih zdravstvenih problema identifikuje pušenje pod **šifrom F17 - Mentalni i bihejvioralni poremećaji** zbog korišćenja duvana i u okviru ove grupe bolesti identifikuje **F17.2 Sindrom zavisnosti**.

DEFINISANJE PUŠENJA

Ponašanje
i zdravlje

- U skladu sa postojećom klasifikacijom, pušenje definišemo na sledeći način: **“Duvanska zavisnost je hronična bolest, veoma nalik dijabetesu ili hipertenziji, te zahtjeva od ljekara isti dugotrajni pristup u liječenju da bi se pomoglo pacijentu”** (Američka medicinska asocijacija).

ALKOHOLIZAM

Ponašanje
i zdravlje

- **Alkoholičar je: „osoba koja ekcesivno pije, postajući postepeno zavisna o dejstvu alkohola, pri čemu otvoreno pokazuje duševne poremećaje ili poremećaje manifestacije tjelesnih i duševnih oštećenja i odnosa sa okolinom ili samo nagovještaje pomenutih poremećaja“.**

PROBLEMI VEZANI ZA PUŠENJE I ALKOHOLIZAM

*Ponašanje
i zdravlje*

- **BOLESTI ZAVISNOSTI PREDSTAVLJAJU POTENCIJALNU OPASNOST ZA NASTANAK ČITAVOG NIZA KOMPLIKACIJA ZDRAVLJA.**

NARKOMANIJA

Ponašanje
i zdravlje

- Takođe predstavlja bolest zavisnosti i prema međunarodnoj klasifikaciji **zavisnost o drogama** (naziv koji se preporučuje za ovo oboljenje) definiše se kao: **„patološka vezanost pojedinca za neke psihoaktivne supstance koje dovode do psihičkih, fizičkih i socijalnih manifestacija uživaoca“**.

KARAKTERISTIE NARKOMANIJE

Ponašanje
i zdravlje

- osjećanje jake žudnja,
- otežana kontrola ponašanja u smislu početka, završetka ili nivoa upotrebe,
- fiziološki apstinencijalni sindrom,
- dokaz o toleranciji,
- progresivno zanemarivanje alternativnih interesovanja,
- nastavak uzimanja i nakon dokaza o štetnosti,
- evidentna promjena ponašanja i drugo.

FAZE NARKOMANIJE

*Ponašanje
i zdravlje*

- **akutna intoksikacija**, koja može nastupiti i prilikom prve upotrebe određene psiho-aktivne supstancije,
- **rizična upotreba** je faza bolesti koja se razvija tokom dugotrajnije upotrebe navedenih supstancija i ima tendenciju da se razvije u zavisnost,
- **teška štetna upotreba** predstavlja fazu u kojoj je vrlo teško prestati sa upotrebom psiho-aktivnih supstancija,
- **sindrom zavisnosti**, je faza razvijene bolesti koja uključuje veliki broj komplikacija i
- **apstinencijalni sindrom**, koji predstavlja skup simptoma različite vrste, kao što je mučnina, povraćanje, dvoslike, halucinacije itd.

EVIDENTNE PROMJENE PONAŠANJA KOD ZAVISNIKA

*Ponašanje
i zdravlje*

- **socijalna izolacija**, jer narkomani žive u socijalnoj izolaciji svoje subkulture ili kao izolovani pojedinci bez želje da se uključi u zajednicu, jer komunikacija sa okolinom za njega prestaje biti neophodnost i više se svodi na nužno zlo;
- Korisnik živi u svom okruženju u kome razvijaju sopstvenu komunikaciju.

EVIDENTNE PROMJENE PONAŠANJA KOD ZAVISNIKA

Ponašanje
i zdravlje

- **poremećaji nagona**, s obzirom da pokazuju ozbiljne poremećaje u sferi nagonskog života i loše kontrole instiktivnih potreba, Ove promjene nastaju zbog hemijskog djelovanja navedenih supstancija, ali i same zavisnosti;

EVIDENTNE PROMJENE PONAŠANJA KOD ZAVISNIKA

Ponašanje
i zdravlje

- i **poremećaji volje** jer narkoman nema realne ciljeve koji bi ga vodili, a nema ni snage da realizuje svoje nerealne ciljeve.
- Jedino što korisnika vodi je nabvka adekvatne doze supstancije da zadovolji svoju potrebu.

PREVENCIJA NARKOMANIJE

Ponašanje
i zdravlje

- Može se reći da prevencija narkomanije predstavlja organizovan sistem mjera i aktivnosti kojima se država, njeni organi, ali i svi građani u društvu suprotstavljaju ovom društvenom problemu.

PRIMARNA PREVENCIJA

Ponašanje
i zdravlje

- **Primarna prevencija** obuhvata sve aktivnosti koje se sprovode kako bi se spriječila pojava uslova koji za rezultat imaju bolesti, rizična ponašanja ili socijalne probleme. Možemo reći da se primarna prevencija odnosi na ispitavanje pretpostavki, uslova i uzroka fenomena sa ciljem da spriječi njihovo nastajanje

PRIMARNA PREVENCIJA

Ponašanje
i zdravlje

- OSNOVNA AKTIVNOST PRIMARNE PREVENCIJE JE
EDUKACIJA

PRIMARNA PREVENCIJA

Ponašanje
i zdravlje

KADA SE GOVORI O EDUKACIJI ONA MOŽE BITI:

- Javna - koja se sprovodi u čitavoj populaciji
- Selektivna – koja se sprovodi samo u pojedinim populacionim grupama

PRIMARNA PREVENCIJA

Ponašanje
i zdravlje

- Suština edukacije je «tačna informacija prenijeta preko psiholoških principa i pripremljena da promijeni znanje, stavove ili ponašanje pojedinca u smjeru u kojem želi edukator».

PRIMARNA PREVENCIJA

*Ponašanje
i zdravlje*

- 1. OPŠTA
- 2. POSEBNA

OPŠTA PREVENCIJA

Ponašanje
i zdravlje

- Opšta prevencija podrazumijeva stvaranje uslova u zajednici prema kojima mladi ljudi mogu da formiraju adekvatan stav u vezi sa sopstvenim ponašanjem

POSEBNA PREVENCIJA

Ponašanje
i zdravlje

- Predstavlja sprečavanje nepovoljnih uzroka narkomanija neposredno pred njihovo moguće dejstvo na pojedince i društvene grupe, kod kojih postoji veće mogućnost zavisnosti od droga, s obzirom na obelježja njihovog društvenog statusa, uzrasta i drugih sociopsiholoških obeležja.

SEKUNDARNA PREVENCIJA

Ponašanje
i zdravlje

- Najznačajnija mjera sekundarne prevencije je rano otkrivanje poremećaja, kako bi se blagovremeno djelovalo i moglo što ranije započeti sa liječenjem. Rano otkrivanje i blagovremeno liječenje oboljenja značajno utiče na ishod bolesti. Ova mjera podrazumijeva i primjenu

SEKUNDARNA PREVENCIJA

Ponašanje
i zdravlje

- Najznačajnija mjera sekundarne prevencije je **testiranje**, a to je mjera kojom se može utvrditi da li je testirana osoba uzela neko od psihoaktivnih sredstava. Testirati se mogu svi tjelesni sastojci, ali se za sada jedino rutinski koriste testovi na urin. U praksi se koriste: kućni, panel i imunološki testovi

TERCIJERNA PREVENCIJA

Ponašanje
i zdravlje

PODRAZUMIJEVA

1. LIJEČENJE

2. REHABILITACIJU - RESOCIJALIZACIJU

LIJEČENJE NARKOMANIJE

Ponašanje
i zdravlje

- 1. MEDICINSKA TERAPIJA
- 2. PSIHOTERAPIJA
- 3. SOCIOTERAPIJA

LIJEČENJE METADONOM

Ponašanje
i zdravlje

- Metadon **sprečava pojavu apstinencijske krize i znatno reducira žudnju** organizma za supstancijama koje izazivaju zavisnost. To omogućava ovisniku da prekine veze s kriminalnim miljeom, te da se postupno počne ponašati socijalno prihvatljivije

RESOCIJALIZACIJA

*Ponašanje
i zdravlje*

- Resocijalizacija je planska, sistematska i organizovana aktivnost koja se preduzima prema osoba sa društveno neprihvatljivim ponašanjem u cilju njihovog osposobljavanja za društveno usklađen život.

PRAVILNA ISHRANA

Ponašanje
i zdravlje

- Unos svih potrebnih materija u dovoljnoj količini i adekvatnog kvaliteta kako bi organizam nesmetano vršio svioju funkciju, a istovremeno se mogle obavljati različite aktivnosti.

NEPRAVILNA ISHRANA MOŽE DA IZAZOVE SLJEDEĆE POREMEĆEJE:

Ponašanje
i zdravlje

- **podhranjenost**, koja nastaje ako je energetska unos manji nego što je potrošnja (potrebe organizma)
- **gojaznost**, nastaje ako je energetska unos veći nego što je potrošnja i ova bolest može biti uzrok značajnih komplikacija po zdravlje,
- različita oboljenja vezana za **deficit ili suficit pojedinih hranjivih materija**.

KATEGORIJE PONAŠANJA POVEZANE SA ZDRAVLJEM

- Znanje,
- Zastrišavanje,
- Vjerovanje,
- Vrijednosti,
- Stavovi,
- Lokus kontrole

*Ponašanje
i zdravlje*

ZNANJE

Ponašanje
i zdravlje

- Je psihološka kategorija podrazumijeva porast **faktografskog informisanja** o uticaju nekog faktora (oblika ponašanja) na zdravlje.

ZASTRAŠIVANJE

Ponašanje
i zdravlje

- Podrazumijeva korišćenje straha kao motivacionog faktora za promjenu ponašanja.

VJEROVANJE

Ponašanje
i zdravlje

- predstavlja sopstvenu procjenu određene situacije ili fenomena kao tačnog ili netačnog, odnosno istinitog ili neistinitog, što utiče na kreiranje našeg odnosa prema toj pojavi.

VRIJEDNOSTI

Ponašanje
i zdravlje

- Predstavlja naše vjerovanje u značaj određenog uticaja na sopstveno zdravlje.
- U skladu sa tom procjenom pojedinac kreira svoje ponašanje.

STAVOVI

Ponašanje
i zdravlje

- predstavljaju osnovnu kategoriju ponašanja, koja se formira kroz lično iskustvo, kroz uticaj primarnih socijalnih grupa, posebno porodice, uticaj drugih socijalnih grupa, u školi u vrtiću na poslu, kao i kroz uticaj ekspernih faktora, kao što su mas-medija.

STAVOVI

Ponašanje
i zdravlje

- Predstavljaju stabilnu konzistenciju postupanja u određenim situacijama – isti način ponašanja u istim situacijama.

KOMPONENTE STAVA

Ponašanje
i zdravlje

- **Kognitivna komponenta**, koja se odnosi na znanja u vezi sa uticajem ponašanja na zdravlje i ta znanja su zasnovana na stvarnim činjenicama (formiranje ponašanja prilagođenog zdravlju koje je u skladu sa zdravstvenim preporukama).
- **Afektivna komponenta** se odnosi na osjećanja i emocije i vezuje se za odnos voljeti ne voljeti nešto (određeno ponašanje stvara zadovoljstvo kod osobe i bez obzira na komponentu znanja ona primjenjuje takvo ponašanje).
- Komponenta stava je treća **komponenta i vezuje se za ponašanje** (na kraju se pod uticajem svih ovih determinanti formira određeni oblik ponašanja, kao odgovor na konkretan izazov).

METODE ZA PREPOZNAVANJE STAVOVA

Ponašanje
i zdravlje

- **direktne** – podrazumijeva direktno upućivanje pitanja nekim osobama o njegovim stavovima u vezi sa nekom konkretnom situacijom i
- **indirektne** – kada se sa stavovima upoznajemo posredno.

LOKUS KONTROLE

Ponašanje
i zdravlje

- Ova psihološka kategorija ponašanja je složena , zbog toga što je čine sve ostale psihološke kategorije (stavovi, vrijednosti) i u stvari predstavlja sposobnost pojedinaca, da u skladu sa komponentama ponašanja, modifikuje postojeći oblik ponašanja.

OBLICI LOKUSA KONTROLE

Ponašanje
i zdravlje

- 1. INTERNI LOKUS KONTROLE
- 2. EKSTERNI LOKUS KONTROLE

INTERNI LOKUS KONTROLE

- Predpostavlja sposobnost promjene ponašanja na osnovu sopstvenih snaga i sopstvenim angažmanom. Osobe koje imaju razvijen interni lokus kontrole lako mijenjaju svoje ponašanje i formiraju ponašanje koje je u skladu sa zdravljem.

*Ponašanje
i zdravlje*

EKSTERNI LOKUS KONTROLU

- Predstavlja karakteristike onih osoba koje za svoje zdravstveno ponašanje traže podršku okoline i u svojim aktivnostima za promjenu ponašanja zavise od stava zajednice.
- Osobe koje nemaju razvijen interni lokus kontrole, značajno zavise od uticaja iz okruženja, pod uticajem su eksternog lokusa kontrole, te značajno teže mijenjaju već stečeno ponašanje.

*Ponašanje
i zdravlje*

Social Medicine

Health For All

